

Мямлін, В. Як Україні запустити потужний економічний «двигун»? [Електронний ресурс] / Владислав Мямлін, Сергій Мямлін // Світ. – 2018. – № 03-04 (991-992). – Січ. – Режим доступу: http://www1.nas.gov.ua/svit/Article/Pages/18_0304_3.aspx

Як Україні запустити потужний економічний «двигун»?

Владислав МЯМЛІН,
доктор технічних наук, професор,
Сергій МЯМЛІН,
доктор технічних наук, професор,
Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки,
Заслужений діяч науки і техніки України
E-mail : sergeymyamin@gmail.com

*Благо скрізь і всюди залежить від дотримання двох умов:
правильного встановлення кінцевої мети і відшукування
відповідних засобів, що ведуть до кінцевої мети*
Арістотель

Спостерігаючи існуючий економічний «механізм» очима людей, які вивчають технічні науки й займаються створенням штучних технічних та технологічних систем, автори мимоволі розуміли, що такий «механізм» від початку створювався неправильно, тому він непрацездатний і терміново потребує серйозних системних змін. Для досягнення реального інтенсивного розвитку виробництва й поліпшення життя людей основні принципи функціонування існуючої економічної моделі повинні бути радикально змінені.

Автори вважають, що економіка – це архіважлива сфера людської діяльності й тому її не можна віддавати на відкуп представникам лише однієї вузької галузі знань - економічної.

Вони поставили перед собою завдання розробити теоретичні основи такої моделі національної економіки, яка була б вільна від негативних явищ, властивих відомим на сьогодні економічним моделям, і максимально сприяла б формуванню розвиненого громадянського суспільства.

Інженерам-винахідникам добре відомо, що при зміні якого-небудь параметра технічного об'єкта в сторону, бажану для споживача, інші параметри цього об'єкта будуть мати тенденцію до погіршення. Тому для створення інноваційного технічного об'єкта з поліпшеними показниками функціонування, необхідно здійснити цілий комплекс взаємопов'язаних заходів, в результаті чого

може бути знайдено «золоту середину». При традиційному підході до розв'язання сучасних економічних проблем, синергетичного ефекту в економіці не виникне.

Вивчення складних систем найкраще здійснювати за допомогою змістовних моделей. Моделі дозволяють здійснювати структурно-параметричний аналіз існуючих систем і синтезувати нові системи. Вся складна картина функціонування макроекономіки також може бути представлена у вигляді концептуальної смислової моделі, яка наочно демонструє основні елементи системи, їх властивості та суттєві причинно-наслідкові зв'язки між ними.

Перш ніж починати реформи, треба чітко визначити стратегічну мету: яке суспільство необхідно побудувати, що отримати на виході. Від цього залежить вибір тактичних заходів.

Хочемо жити як в Європі чи як в Америці?! Але ж і в Європі, і в Америці економіка неефективна...! Звичайно, порівняно з Україною, вона незрівнянно краща, але порівняно зі справді ефективною економікою - далеко не ідеальна.

Однак, давайте з'ясуємо: яка ж економіка є «ефективною»? На наш погляд, це економіка, при якій немає економічних криз, немає інфляції, немає дефіциту бюджету, немає безробіття, гроші швидко «обертаються», на ринку присутня велика кількість товарів і послуг, спостерігається стала тенденція до зниження цін, оплата праці проводиться за справедливістю, відповідно до витрачених зусиль, створено умови для максимального розкриття людського й науково-технічного потенціалу, існує потужна підтримка соціально-незахищених верств населення, люди впевнені в завтрашньому дні й не перебувають в стані постійної психічної депресії через брак грошей. Ефективна економіка дозволяє найкращим чином з'єднувати й використовувати наявні природні ресурси, людський трудовий потенціал та фінансовий еквівалент.

Треба відзначити, що до сих пір в світі не було ефективних економік, не кажучи вже про «високоефективні». Були і є більш-менш успішні економіки, що відзначаються наявністю корисних копалин, добрим географічним положенням, зацікавленістю в розробці власних інноваційних технологій. А не було ефективних тому, що від початку була прийнята помилкова «фінансово-економічна» модель господарювання. Всі економічні теорії, що існують нині, мають один спільний недолік - вони не враховують Закони Природи і тому схильні до криз, працюють з перебоями й не в повну силу. **При правильній організації економічної діяльності жодних криз бути не може.**

Автори вважають, що їм вдалося відшукати основні причини економічних криз і, з урахуванням цих причин, розробити універсальну **«Модель**

високоєфективної національної економіки», яка дозволить радикально змінити в кращу сторону всю економічну систему господарювання країни.

У разі переходу України на **«Модель високоєфективної національної економіки»** країну чекає небувалий економічний підйом. Вже в перші роки після переходу на нову економічну модель, реальний валовий національний продукт зможе різко зрости в кілька разів (1,5 - 2,0 і більше... !!!), а не на кілька відсотків, про що мріють зараз. Це підтверджується результатами відповідного імітаційного математичного моделювання. Результати імітаційного моделювання існуючої економічної моделі свідчать про обов'язкову появу кризи. Тому в даному випадку є сенс говорити про радикальні зміни в економічному житті держави. Запропонована модель не є тоталітарною, вона лояльна до ринкових відносин і приватної власності на засоби виробництва.

Насамперед, економіка повинна бути збалансована. Під збалансованістю економіки будемо розуміти відповідність між загальною вартістю товарів і послуг на ринку та кількістю грошей, призначених для їх покупки. Тому, коли товар надходить на ринок, туди ж повинні надходити й гроші, призначені для покупки цього товару (зарплати, соціальні виплати й пенсії). У зв'язку з цим ціна товару повинна визначатися тільки трьома складовими: вартістю товарів і послуг, отриманих від третіх осіб, величиною зарплати всіх працівників підприємства (включаючи й власників) і податку на зарплату (частка держави), який сплачує роботодавець (величина цього податку пропорційна величині заробітної плати). Виплата зарплати й сплата податку повинні здійснюватися одночасно.

Важливим кроком у реформуванні економіки повинна стати «м'яка» націоналізація національної валюти; іншими словами - ліквідація приватної власності на гроші; всі гроші повинні належати істинному їх власнику - державі, яка, власне, і здійснює їх емісію; людям можуть належати тільки результати праці, а грошима вони можуть користуватися тимчасово - для придбання необхідних їм матеріальних і духовних благ. Ніхто ні в кого нічого не забирає, просто пропонується швидше витратити гроші (мінати їх на матеріальні блага), а не зберігати і не накопичувати без необхідності.

Необхідно реформувати й саму систему оподаткування, яка є величезним гальмом економічного розвитку. Та й від терміну «податок» не завадило б відмовитися, правильніше було б - «частка держави». Це значно вища ступінь відповідальності. Щоб усі платили цю «частку», держава повинна бізнесу «зробити таку пропозицію, від якої він не зможе відмовитися...». Такою пропозицією, наприклад, може стати ліквідація відсотків за грошовими позиками. Держава надає безвідсоткові позики на зворотній основі, але за це отримує свою

«частку» (податок), яка жорстко повинна бути прив'язана до обсягу заробітної плати всіх учасників економічного процесу.

Замість усіх чинних нині видів податків має бути тільки два: один (обов'язковий)- жорстко прив'язаний до заробітної плати (платить роботодавець за всіх працівників, хто отримує заробітну плату, в тому числі й за себе); другий (не обов'язковий)- податок на залишок грошей, не витрачених протягом місяця або якогось періоду часу (автоматично знімається з електронної зарплатної картки або банківського рахунку). Усі інші податки повинні бути скасовані, як такі, що гальмують розвиток економіки. Податку на зарплату цілком буде вистачати для формування бюджету.

Така економічна категорія як «прибуток» взагалі повинна бути ліквідована, тому що вона весь час створює дисбаланс між ціною товару й сумами грошей, призначеними для покупки цього ж самого товару. Частина ніколи не дорівнює цілому. А люди отримують у вигляді зарплат і пенсій тільки частину ціни товарів, - тому й завжди не вистачає грошей на купівлю товарів. В цьому й полягає основне протиріччя існуючої економічної системи. Поки існує категорія "прибутку" в країні завжди не вистачатиме грошей, скільки б їх не було. Тому постійно виникає потреба в додаткових грошах.

Наступним важливим кроком має бути відмова від банківського відсотка за кредитами і депозитами. Банківський відсоток тільки провокує інфляцію - це науковий факт. Гроші товаром бути не можуть, їх основна функція - служити еталоном при обміні товарів. При цьому повинні бути «технічні» безвідсоткові позики на зворотній основі, що передбачають тільки невелику обґрунтовану плату за їх адміністрування.

Дуже важливий момент - збільшення швидкості обертання грошей. Адже нестача грошей залежить не від їх кількості, а від швидкості обертання грошової маси. В умовах існуючої моделі, скільки б грошей не було, їх завжди буде не вистачати. Тому грошову масу необхідно використовувати не кількісно (екстенсивний шлях), а - якісно (інтенсивний шлях).

На рисунку представлена в загальному вигляді макроекономічна модель функціонування «товарно-грошової» системи держави.

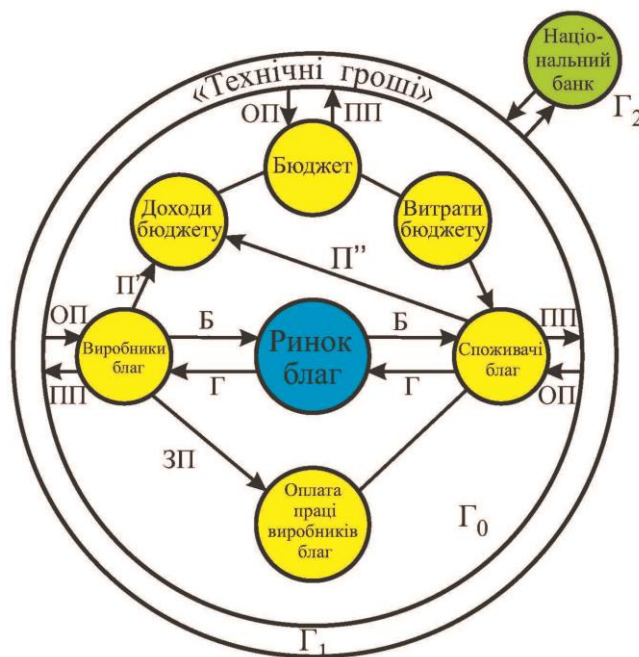

Рисунок - Пропонована принципова схема функціонування національної товарно-грошової системи: Б – блага; Г – гроші; ЗП – зарплатня;

П' – податок, який сплачують виробники;

П'' – податок, який сплачують споживачі; ОП – отримання позики;

ПП – повернення позики; Γ_0 – гроші в обігу; Γ_1 – «Технічні гроші»;

Γ_2 – «Резерви Національного банку»

Автори впевнені, що в разі реалізації даної Моделі на практиці почнеться стрімке зростання національного виробництва. Економічний "двигун" держави зможе запрацювати на повну потужність. І протягом короткого часу Україна зможе зайняти гідне місце серед провідних економічно розвинених країн світу.

Більш детально з основними положеннями Моделі високоефективної національної економіки та з циклом наукових публікацій авторів за цією тематикою можна ознайомитися на сайті Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна за адресою: <http://ndch.diit.edu.ua/ua/innovative/model-vysokoeffektivnoy-natsionalnoy-ekonomiki.html>?

Від редакції: Ця, безумовно, дискусійна тема та пропозиції авторів щодо того, який саме «двигун» необхідно запустити, аби економіка України різко рвонула вперед, ефективно використовуючи природний та людський потенціал, збагачуючи державу та її громадян, вочевидь, викличе різні думки та оцінки в колі фахівців і просто зацікавлених осіб. Будемо раді, якщо ці думки, оцінки та пропозиції будуть надіслані до редакції.